

Михайловська Олена Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та менеджменту організацій НУ «Чернігівська політехніка», 14035, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95, тел.: (050) 355-02-85, e-mail: m-olena@ukr.net, <http://orcid.org/0000-0002-7682-2292>

ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

Анотація. У статті проведено комплексне дослідження формування ефективної взаємодії між суб'єктами публічного управління (органами державної влади, місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства) на засадах партнерства. Наголошено, що партнерські відносини не існують та не виникають самі по собі, а потребують ретельної розбудови, з урахуванням цілей всіх суб'єктів взаємодії. Підґрунтям таких відносин визнано рівноправність і свободу всіх учасників, що заснована на довірі один до одного. Узагальнено сукупність основних понять, що аналізуються, що розкривають зміст публічно-партнерської взаємодії (партнерство, взаємодія, інтеграція, співробітництво). Підкреслено, що наявність суб'єкт-суб'єктних відносин у процесі публічно-партнерської взаємодії виступає необхідною умовою функціонування демократичної держави, на статус якої претендує Україна. Зазначено, що даний підхід дозволяє враховувати різницю між партнерами, тобто характер обсягу внеску кожного партнера у спільну справу. Запропоновано схему узгодженості інтересів в системі публічно-партнерської взаємодії на засадах партнерства, яка передбачає формування портфеля взаємовідносин та умов для накопичення й використання потенціалу публічно-партнерської взаємодії. Дана система визначається цілями, функціями, інструментами методами та принципами публічно-партнерської взаємодії. Виділені основні умови розбудови партнерської взаємодії у системі публічного управління. Визначена важливість ефективної комунікації як елемента налагодження партнерських відносин. Наголошено,

що формування ефективної публічно-партнерської взаємодії має відбуватись на основі впровадження якісної інформаційно-комунікаційної системи.

Ключові слова: взаємодія, партнерство, публічне управління, комунікації.

Olena Mykhailovska, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of public and corporate management in Chernihiv Polytechnic National University, 14035, Chernihiv,, Shevchenko Str., 95, tel.: (050) 355-02-85, e-mail: m-olena@ukr.net, <http://orcid.org/0000-0002-7682-2292>

FORMATION OF INTERACTION IN THE SYSTEM OF PUBLIC GOVERNANCE ON THE BASIS OF PARTNERSHIP

Abstract. A comprehensive study of the formation of effective interaction between the subjects of public management (public authorities, local governments, civil society institutions) on the basis of partnership is conducted in the article. It is emphasized that the partnership does not exist and does not arise by itself, but needs to be carefully developed, taking into account the goals of all actors. The basis of such relations is the equality and freedom of all participants, based on trust in each other. The set of basic concepts that are analyzed, generalizing the content of public-partnership interaction (partnership, interaction, integration, cooperation) is generalized. It is emphasized that the presence of subject-subject relations in the process of public-partnership interaction is a necessary condition for the functioning of a democratic state, the status of which Ukraine claims. It is noted that this approach allows to take into account the difference between the partners, is the nature of the contribution of each partner to the common cause. The scheme of coordination of interests in the system of public-partnership interaction on the basis of partnership is offered, which provides formation of a portfolio of mutual relations and conditions for accumulation and use of potential of public-partnership interaction. This system is determined by the goals, functions, tools, methods and principles of public-partnership interaction. The main conditions for the

development of partnership in the system of public management are highlighted. The importance of effective communication as an element of establishing partnerships is determined. It is emphasized that the formation of effective public-partnership interaction should be based on the introduction of a quality information and communication system.

Key words: interaction, partnership, public management, communications.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасній науковій літературі все більше з'являється робіт, що стосуються державно-приватного партнерства (ДПП) та публічно-приватного партнерства (ППП). Однак дані напрями досліджень зовсім не відображають партнерської взаємодії суб'єктів в системі публічного управління, таких як органи державної влади, місцевого самоврядування та інститути громадянського суспільства. Зазначимо, що в окремих роботах наголошується на партнерстві та співпраці, як складових діяльності організацій громадянського суспільства на різних рівнях. Водночас в таких роботах охоплюється широкий спектр завдань, включно з приватним сектором. У даному контексті нагадаємо, що розбудова публічно-партнерської взаємодії є важливою ознакою демократичного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні можна знайти велику кількість актуальних публікацій, які стосуються питань забезпечення ефективного функціонування як системи публічного управління в державі, так і процесів взаємодії в середині неї. У галузі державного управління постійно публікуються нові наукові дослідження, що спрямовані на пошук шляхів розв'язання проблем взаємодії в різних сферах публічно-управлінської діяльності, зокрема знайшли відображення у працях таких вчених як: В. Авер'янов, Г. Атаманчук, В. Бакуменко, О. Крутій, Н. Нижник, Г. Ситник, О. Руденко та ін. Однак недостатньо розробленим залишається питання побудови взаємодії в системі публічного управління на партнерських засадах.

Мета статті. Дослідження основних аспектів взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства в сучасних трансформаційних умовах на партнерських засадах.

Виклад основного матеріалу. Зазвичай, говорячи про концепцію рівноправного партнерства, дослідники звертаються до Аристотелевого розуміння рівності – «у рівних повинно бути рівне». Відповідно до наведеного, партнерство повинно бути засноване на рівності або хоча б на справедливих умовах функціонування, але це неможливо в умовах нерівності ресурсів та неоднорідності систем, а також при нерівномірності розвитку елементів системи публічного управління. Отже, впровадження наведеної концепції в сферу практичної діяльності є проблематичним. У даному випадку можна застосувати іншу складову Аристотелевої концепції справедливості – «до того, що не рівно, потрібно ставитися як нерівному у пропорції, що відповідає нерівності» [1]. Даний підхід забезпечить розробку адекватну теоретичну основу досягнення справедливого розподілу результатів роботи партнерів та, як наслідок, реальної рівності між ними.

В етимологічному словнику [2] зазначено, що слово «партнер» походить від французького «partenaire», яке у свою чергу походить з англійської мови «partner», що перекладається, як «співспадкоємець», «поділ», «частина» тощо. Більшість наукових робіт стосуються досліджень партнерських відносин в економічній сфері. Так Н. Крихівська [3] підкреслює той факт, що партнерство може мати як формальну основу (оформлене юридичними договорами), так і неформальну, тобто здійснюватися на основі усних домовленостей.

Важливо наголосити, що партнерські відносини не існують та не виникають самі по собі, а потребують ретельної розбудови, враховуючи цілі всіх сторін взаємодії. Підґрунтям таких відносин науковці справедливо визнають рівноправність і свободу всіх учасників, що заснована на довірі один до одного та не створює конфлікт інтересів. При цьому рівноправність

передбачає рівноправну участь на основі визначених принципів у прийнятті рішень, а не однаковий поділ за ресурсами.

У своїй статті Т. Коваль та В. Яхкінд [4] зазначають, що «партнерство – це вид взаємин між різними суб'єктами, який полягає у формуванні єдиної позиції з певних питань та організації спільних дій». Узагальнення сукупності основних понять, що аналізуються, представлено на рис. 1.

Рис. 1. Основні поняття, що розкривають зміст публічно-партнерської взаємодії

Джерело: побудовано автором

Отже, підхід до формування публічно-партнерської взаємодії має базуватися на побудові відносин між органами публічної влади та інститутами громадянського суспільства на засадах результативної діяльності всіх суб'єктів управління. Зазначимо, що даний підхід дозволяє враховувати різницю між партнерами, тобто характер обсягу внеску кожного партнера у спільну справу, оскільки партнери мають функціонувати на умовах взаємної користі та вигоди.

Зауважимо, що наявність саме суб'єкт-суб'єктних відносин у процесі публічно-партнерської взаємодії виступає необхідною умовою функціонування демократичної держави, на статус якої претендує Україна. В. Мороз [5] зазначає, що «суб'єктами взаємовідповідальності є й органи виконавчої влади (конкретизована група), що порушує питання про

причетність до цього інших гілок влади та інститути спільної відповідальності (абстрактна група). Отже, основне з питань полягає у необхідності персоналізації наявних суб'єктів громадянського суспільства».

Оскільки формування партнерських відносин може забезпечити реалізацію інтересів всіх суб'єктів взаємодії, можемо представити посилку для їх інтеграції (рис. 2)

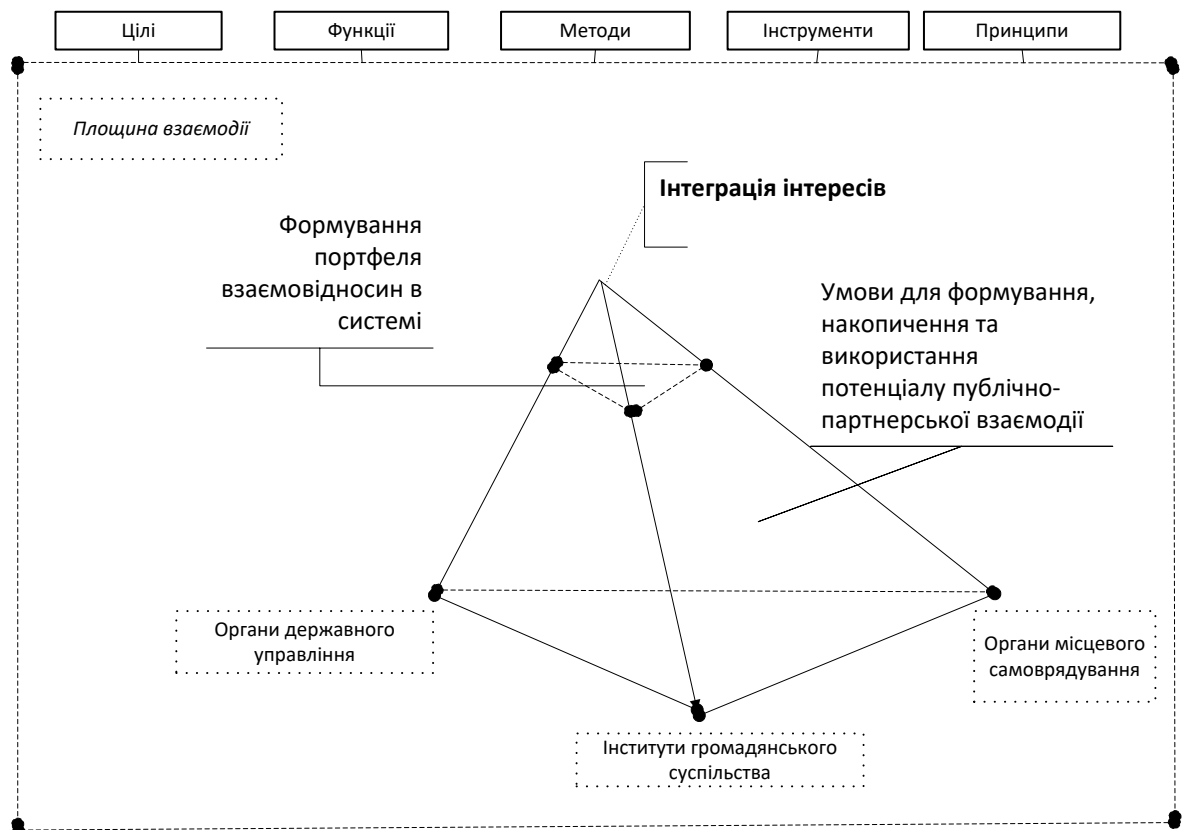

Рис. 2. Схема узгодженості інтересів в системі публічно-партнерської взаємодії на засадах партнерства

Джерело: розроблено автором

Водночас чи не найважливішим елементом налагодження партнерських відносин вважають ефективну комунікацію. Тож формування ефективної/результативної публічно-партнерської взаємодії має відбуватись на основі впровадження якісної інформаційно-комунікаційної системи.

Висновки. Виконаний теоретичний аналіз дозволяє виділити такі основні умови розбудови партнерської взаємодії у системі публічного

управління: обмін інформацією з обов'язковою наявністю зворотного зв'язку; спільна розробка та реалізація управлінських рішень; проведення погоджених заходів; спільна відповідальність за діяльність у межах системи. Водночас основним напрямом впливу на суспільство має виступати інформація, яка відповідає певним вимогам, а наслідком зворотнього зв'язку – відповідна громадська реакція (у вигляді думки чи поведінки). Отже, на переконливу думку автора, раціональність системи партнерської взаємодії між органами публічної влади та інститутами громадянського суспільства визначається отриманням максимально можливих результатів/ефектів від такої взаємодії при наявних ресурсних можливостях (людських, інформаційних, часових тощо).

Література:

1. Дашковська О. Філософсько-правові аспекти принципу рівності в історії правової думки. *Вісник академії правових наук України «Трибуна докторанта»*. 2003. 4 (35). С. 265-272. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/4971/1/Dashkovska_265.pdf
2. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / Ред. кол.: О. С. Мельничук та ін. К. : Наукова думка, 1983. Т. 4. 656 с.
3. Крихівська Н.О. Аналіз наукових підходів до дефініції поняття «партнерські відносини». *Економічна теорія та історія економічної думки*. 2014. Випуск 1. (53) URL: http://www.chtei-knteu.cv.ua/herald_en/content/download/archive/2014/v1/NV-2014-V1_2.pdf
4. Коваль Т. А. Яхкінд В. П. Дослідження маркетингу партнерських відносин як інструменту стратегічного управління підприємством. *Бізнес Інформ*. 2014. № 4. С. 441-448. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_4_77.

5. Мороз В.М. Взаємозобов'язання і взаємовідповідальність між державою та громадянським суспільством: теоретичні аспекти виникнення протиріч. Публічне управління XXI століття: від соціального діалогу до суспільного консенсусу. 2014. С. 223-225. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40701/1/Moroz_Vzaiemozoboviazannia_2014.pdf

References:

1. Dashkovska O. (2003) "*Filosofsko-pravovi aspekty pryntsypu rivnosti v istorii pravovoi dumky*" ["Philosophical and legal aspects of the principle of equality in the history of legal thought"]. *Visnyk akademii pravovykh nauk Ukrainy «Trybuna doktoranta»* ["Scientific journal "Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine "Doctoral Student's Tribune"]. 4 (35). P. 265-272. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/4971/1/Dashkovska_265.pdf [Ukraine]. (Accessed 30.10.2020).

2. "*Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy*": u 7 t. (1983) ["Etymological dictionary of the Ukrainian language"] / Red. kol.: O. S. Melnychuk ta in. K. : Naukova dumka. T. 4. 656 p. [Ukraine].

3. Krykhivska N.O. (2014) "*Analiz naukovykh pidkhodiv do defynitsii poniattia «partnerski vidnosyny»*" ["Analysis of scientific approaches to the definition of "partnership"]. *Ekonomichna teoriia ta istoriia ekonomichnoi dumky* ["Scientific journal "Economic theory and history of economic thought"]. Vypusk 1. (53) URL: http://www.chteiknteu.cv.ua/herald_en/content/download/archive/2014/v1/NV-2014-V1_2.pdf [Ukraine]. (Accessed 02.11.2020).

4. Koval T. A. Yakhkind V. P. (2014) "*Doslidzhennia marketynhu partnerskykh vidnosyn yak instrumentu stratehichnoho upravlinnia pidpriemstvom*" ["Research of partnership marketing as a tool of strategic enterprise management"] *Biznes Inform.* № 4. P. 441-448. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_4_77. [Ukraine]. (Accessed 03.11.2020).

5. Moroz V.M. (2014) “*Vzaiemozoboviazannia i vzaiemovidpovidalnist mizh derzhavoiu ta hromadianskym suspilstvom: teoretychni aspekty vynyknennia protyrich*” [“Interdependence and mutual responsibility between the state and civil society: theoretical aspects of contradictions”]. *Publichne upravlinnia XXI stolittia: vid sotsialnoho dialohu do suspilnoho konsensusu* [“Public administration of the XXI century: from social dialogue to public consensus”]. P. 223-225. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40701/1/Moroz_Vzaiemozoboviazannia_2014.pdf [Ukraine]. (Accessed 02.11.2020).